

Dünya Ticaret Örgütü: 7. Bakanlar Konferansı Sonuçları**30 Kasım – 2 Aralık 2009 Cenevre**

“Çok Taraflı Ticaret Sistemi ve Mevcut Küresel Ekonomik Çevre” başlığı altında toplanan Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ)’nün 7. Bakanlar Konferansı, 2001 yılından beri devam etmekte olan Doha Kalkınma Gündemi müzakerelerinde hiçbir ilerleme sağlayamayarak sona ermiştir. Konferans’ta üyeler DTÖ Ticaretle Bağlantılı Fikri Mülkiyet Hakları Anlaşması (TRIPS) İhlale Dayanmayan Şikayetler Konusunda 2011’deki 8. Bakanlar Konferansı’na kadar mal ve hizmetlere ait fikri mülkiyet haklarının, metne bağlı olmayan (anlaşmanın ruhuna aykırı) ihlalleri durumunda birbirlerini dava etmemeye ve internetten kitap ve yazılım indirme gibi elektronik aktarımlara gümrük tarifesi uygulamama politikasına devam etmeye karar vermişlerdir.

Güney -Güney Ticareti

ABD Konferans süresince geleneksel pozisyonunu koruyarak özellikle Brezilya, Çin ve Hindistan gibi gelişmekte olan ülkelerin pazarlarını açmalarını talep etmeye devam etmiştir. Ayrıca Brezilya’nın başını çektiği ve Arjantin, Kuzey Kore, Güney Kore, Endonezya, Meksika gibi gelişmekte olan ülkelerin oluşturduğu G-20, kendi arasındaki ticareti (Güney-Güney Ticareti) tarım ve sanayi malları üzerindeki tarifeleri indirerek sayısını artırmak için görüş birliğine varmıştır. Bundan sonraki süreçte G-20’de yer alan her ülke, kendi tarife cetvelinde sıfır gümrük vergisine tabi olmayan sanayi ve tarım ürünlerinin en az % 70’ine denk gelen ve ek tarife indirimine tabi olacak bir ürün listesi oluşturacaktır. En az gelişmiş ülkelere de açık olan Güney-Güney ticaret uzlaşmasında, bu tip ülkelere ayrıcalıklı ve özel ek tarife indirimleri de sağlanacak olup Eylül 2010’a kadar uzlaşmanın tamamlanıp hayata geçirilmesi beklenmektedir.

Muz Savaşı

Diğer taraftan 1993’ten beri AB ve Latin Amerika ülkeleri arasında süren ‘Muz Savaşı’nda da uzlaşma sağlanarak 15 Aralık 2009’da çözümlenen sürecin adımları konferans sırasında atılmıştır. AB, ABD, Latin Amerika, Afrika ve Karayip ülkeleri arasında imzalanan

anlaşmaya göre AB Latin Amerika ülkeleri menşeli muzlara uygulanan gümrük vergisini ton başına 176 Euro'dan aşamalı olarak 2017 yılında 114 Euro'ya düşürecek ve Latin Amerika karşısında rekabet şansı daha az olan eski sömürgeleri Afrika, Karayipler ve Pasifik ülkelerindeki muz yetiştiricilerine 200 milyon dolar yardım yapacaktır. DTÖ AB'nin ticari önlemlerini ayrımcılık yarattığı gerekçesiyle eleştirmektedir.

Ek: ABD'nin Pamuk Teşvikleri

Brezilya 2002 yılında ABD'nin pamuk üreticilerine verdiği teşvikleri, adil ticaret ilkesini zedelediği, fiyatları düşürdüğü, diğer üretici ülkelerin üretim yapmasını engellediği ve DTÖ kurallarını çiğnediği gerekçesiyle DTÖ'ye şikayet etmiş, DTÖ Temyiz Mahkemesi Brezilya'yı haklı bulmuş fakat bugüne kadar ABD pamuk üreticilerine yönelik desteklerini azaltmayarak DTÖ kararını uygulamamıştır.¹

Bunun üzerine Brezilya DTÖ'ye başvurarak ABD'ye karşı önlem alma hakkı istemiş, DTÖ 31 Ağustos 2009 tarihinde verdiği kararla, Brezilya'nın ABD'nin pamuk teşviklerine karşı bir misilleme olarak uyguladığı ticari yaptırımların kural ihlaline yol açmadığına hükmederek ABD'ye 900 milyon \$ değerinde yaptırım uygulamasını haklı bulmuştu. Fakat Brezilya DTÖ'ye başvurusunda, 2.7 milyar \$ değerinde bir yaptırım uygulamayı hedeflemekte, ABD ise yaptırımın 20-30 milyon \$ ile sınırlandırılmasını talep etmekteydi.

Kasım 2009'da Brezilya hükümeti yüzde 100'e kadar gümrük vergisi artışına tabi olabilecek tekstil ve hazır giyim ürünlerini de içeren 222 ABD menşeli ürünün listesini² kamuoyunun görüşüne sunmuş ve önlemlerin 2010'un Ocak ayında yürürlüğe girebileceğini belirtmiştir.

Söz konusu önlemin değeri 450 milyon \$ olarak öngörülürken, Brezilya yaptırımın diğer yarısını ise fikri mülkiyet hakları, marka ve patent kanunlarını askıya almak ve pazarını Amerikan hizmet sektörüne kapamak yönünde kullanmayı planlıyor.

---

¹DTÖ'nün konuyla alakalı dökümanları: http://www.wto.org/english/tratop_e/dispu_e/cases_e/ds267_e.htm

²Listeye Brezilya Ticaret Bakanlığı'nın web sitesinden ulaşılabilir : http://www.mdic.gov.br/arquivos/dwnl_1257771150.pdf